BREDASCHE

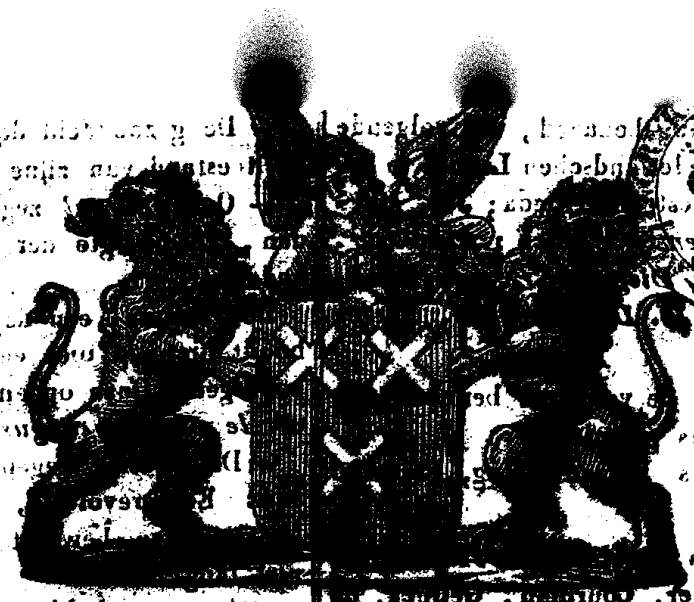

Staat- Letterkundig en Wetenschappelijk Nieuws- en Advertentie-Blad.

Zondag en Maandag den 16de October.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van BREDA, etc.

Gelet op de verzoekschriften van verscheidene ingezetenen, dat, in den loop der maand November a. s., overeenkomstig het bepaalde bij art. 35 en 36 der wet van den 21 Mei 1819, (Staatsblad n°. 29) en het Reglement der Burgerwacht dezer stad, over het Dienstjaar 1831, zal plaats hebben, met waarschuwing, mitsdien te verzuimen, om te morgen, dat dezelve alsdan in behoorlijke orde kunnen worden vertoond, als zullende tegen de overtreders of nalatigen worden geprocedeerd, invoege als bij de wet en verdere verordeningen ter zake is voorgeschreven.

Breda, den 13den October 1831.

De Burgemeester,

H. W. A. H. Baron d'ASBECK.

Ter Ordonnantie van dezelven,

De Secretaris, *Dr. Stad*.

NEDERLANDEN.

Breda, den 15den October.

In ons onzen laatsten nommere (214) drongen wij aan op de hooge noodzakelijkheid van het aannemen van vaste beginselen en het getrouw blijven aan dezelve. Wij beloofden eene nadere ontwikkeling onzer denkbeelden dienaangaande, en komen heden gaarne op dat onderwerp terug.

Wat wij hier onder vaste beginselen verstaan, kan reeds uit de geheele strekking van ons blad blijken. Wij bedoelen daarmede in deze hoofdzakelijk handhaving van hetgeen regt is, met uitsluiting van alle concessiën aan eischen, die met dat regt in weêrspraak zijn. Dat weigeren van toegevendheid is geenszins in overeenstemming met den toegevenden woelingsgeest (*mouvement*) van onzen hoogen tijd. Karel I, dat het weigeren van eenige toegevendheid aan Filips ontvoerde en een *Karel I* op het schavot bragt, doch behalve, dat het gevoelen van Engelands eersten minister voor ons geene goedspraak behoeft te zijn, kan men tegen de door hem aangevoerde voorbeelden, die van Lodewijk XVI en — waarom het te verbloemen? — van koning Willem stellen. Geen vorst heeft welligt meer concessiën aan het revolutionair stelsel gedaan dan Frankrijks zachtmoedigste koning, en echter was elke toegestende eisch der toenmalige factie (die, in strekking evenmin als in oorsprong met die van heden verschilde) voor Hem een stap nader tot de guillotine. En wat de Koning der Nederlanden betreft; niemand, die den gang der woelingen in België, van derzelver begin af, aandachtig heeft gade geslagen, of hij zal erkennen, dat elke concessie een schok meer voor den waggelenden troon was; terwijl elke ontwikkeling van kracht geheel in het belang van het welligt gevestigde gezag bleek te zijn. Meermalen hebben wij dat, toen zulks, tot heil voor ons, en ook voor België, wellicht nog tijd was, opgemerkt, dan . . . met die van velen was ook onze steun die des roependen in de woestijn. Men bleef, over het geheel, eenen zoogenaamden *tiberaten* weg volgen en daarin volharden, zelfs midden de 25sten Augustus, die alle illusiën had moeten doen wegzinken, de factie in hare geheele wanstaltelijke naaktheid voor oogen stelde.

Het is ons voorlieden niet, te gispen hetgeen onherroepelijk is, en daarom niet hersteld worden kan. De lessen van het voorledene mogen echter niet voor de toekomst verloren gaan; en daarom wij nog het zelfde beginsel te bestrijden hebben, zoude het onvergeeflijk zijn, indien wij niet met de ervaring voordeel deden. Het is, gelijk wij reeds vroeger opmerkten, ligt, om door toegevendheid eenen vrede te bewerken, maar wat baat ons eenen vrede, die reeds in deszelfs grondslagen de begrnselen van deszelfs verbreking bevat; en die, meer dan waarschijnlijk, verbroken zal worden in eenen tijd, waarin de bestrijding onzer vijanden ons onmogelijk moeilijker dan heden vallen zal.

Het revolutionair stelsel is een stelsel van beweging. Rust is voor hetzelve dodelijk. Wanneer het derhalve in eene schikking treedt, zonder daartoe door kracht gedwongen te worden, kan men verzekerd zijn, dat de gesloten vrede niets meer dan eene schikking van *oogenblikkelijke* vijandelijkheden is. De revolutiegeest moet of heerschen, of verslagen zijn. Zijne schijnbare berusting in een midden tusschen deze beide uitersten is slechts een maatregel om

BUITEN GEWOON BIJBLAD.

met uitzigt op welgelukkige vervulling van het

De geschiedenis bevestigt op elke bladzijde deze stelling. Het is eene grove dwaling voor deze waarheid de oogen te sluiten.

Wat staat echter aan ons, in den tegenwoordigen stand van zaken te doen? — Het antwoord kan, na het voorgaande, niet moeijelijk zijn. Vrede sluiten, *indien zulks, met behoud onzer waardigheid en regten, mogelijk is*: want in deze voorwaarde alleen ligt de duurzaamheid der rust, welke wij behoeven. Of zoo dit niet mogelijk is; indien de jongste gebeurtenissen nog niet volkomene geweest zijn om het regt over het onregt den voorrang toe te kennen; dat dan, onder opzien tot Hooger Rigter, wiens bijstand ons in onzen laatsten veldtogt zoo zigtbaar gebleken is, het zwaard andermaal tusschen beiden beslisse! Dat de laatste verlenging van den wapenstilstand tevens de laatste concessie van Hollands Regering aan de revolutie zij!

Frankrijks *interventie* is bij velen eene hinderpaal voor die beslissing. Niet geheel ten onregte beweren deze, dat het eene roekeloosheid zoude zijn zich alléén met een der magtigste legers van Europa te willen meten. Zonder het gewigt dezer bedenking te ontkennen, mag men echter niet onopgemerkt laten, dat de gebeurtenissen, sedert augustus voorgevallen, aan die *interventie* geheel andere gevolgen voorspellen, dan die, welke anders ons tegenwoordig lager in deszelfs kunnuasch stuiten. Ja, die ook anders, dan nog kan de hervatting der vijandelijkheden geene dan goede resultaten voor ons opleveren. Tot erkenning daarvan moet men het tegenwoordige vraagstuk in deszelfs uitgebreidsten omvang beschouwen. Het is namelijk duidelijk, dat de toestand van België niets meer dan een *provisoir* is. Die toestand kan zelfs niet lang duren. Een land, door partijschappen verdeeld, door eenen naamkoning, wiens eerste verrigtingen reeds even zoo vele verkrachtingen der zoogenaamde constitutie waren, geregeerd; geheel onder vreemden invloed gebukt, zelfs den zweem van nationaliteit verliezende, terwijl het, zoowel in wetenschap (2) als in land- en krijgsbeheer en grensverdediging niets, zonder fransche hulp, vermag, — zulk een land kan niet langer op die wijze bestaan. Die staat is een staat van spanning, waarin de werkende kracht, niet België, maar Frankrijk is; doch Frankrijk alleen van éene zijde; daartegen over werkt eene andere kracht, welke alléén, in eene onderwerping aan het vorige bewind, herstelling en heil, ja zelfs de vrede van Europa gewaarborgd ziet. Tot nog toe heeft, althans schijnbaar, en in enkele gewesten van België ook met der daad, Frankrijk de overmagt. Naar gelang de rust verlengd wordt, zal die overmagt aanwinnen; en eensklaps zal het oude Nederland — zuburt van Frankrijk zijn. Wat dat zegt weten wij mede bij ervaring. Het is dus voor ons van het grootste aanbelang om, of die buurschap, op die wijze gevestigd, te keeren, of de openlijke erkenning van Frankrijks ware bedoelingen te vervroegen. Moet die heillooze buurschap het gevolg der beroeringen zijn, dan kunnen wij zij ten minsten nog de heining bepalen, die beider perk scheiden zal; later zouden wij welligt *gedwongen* worden, te erkennen, dat er geene heining tusschen beiden bestond. — Ja, ook zelfs in het ongelukkigste geval, zoude het gebruikmaken der wapenen, na het eindigen van den stilstand, altijd voor ons zijn. De magtigste natie kan, voor de overmagt bezwijkende, haren eer behouden; er zijn omstandigheden, waarin het zelfs aan een klein volk niet geoorloofd is, zich stilzwijgend aan de willekeurige bepalingen van magtigere te onderwerpen.

Hoedanig de hervatting der vijandelijkheden, ook zelfs bij Frankrijks meer dadelijke *interventie*, met gegronde hoop op gelukkige gevolgen voor ons plaats kan hebben, zal het onderwerp eener volgende beschouwing zijn.

(*) Indien men de, sedert een paar dagen verspreide, geruchten gelooven mag, zoude wederlijk zulk een vrede gesloten zijn. (††)

(†) Zoo hebben de Belgen, na ten voordeele van de geheimkundige dienst bij hun leger, den baron *de Larrey* uit Frankrijk te hulp moeten vragen.

Het heeft H. M. onzen geliefden Koning behaagd, de volgende heeren tot ridders der orde van den Nederlandschen Leeuw te benoemen: *Mr. J. F. de Roy*, burgemeester te Breda; *Jhr. Martini van Geffenkarke*, te [illegible]; *Van Linsen* te 's Bosch; *Goudkoop*, inspecteur van den waterstaat te 's Bosch; *Diepen, Sr.*, te [illegible]; *Wesselman*, burgemeester te Helmond; *J. Dumont Gatz*, burgemeester te Grave.

— Wij vernemen dat onder anderen de volgende benoemingen bij het wapen der Artillerie hebben plaats gehad.

Tot 2de kapiteins de 1ste luitenants [illegible] Brantzen en Wessels.

Tot 1ste luitenants de 2de luitenants [illegible] Spoelstra, Barnaart, in de Beton, Werner, Courman, Gelinck, de van der Loo, Bogaerd, Otterbein, Vertholen, van Dort, Sodekamp, Dijkmeesters, le Clercq en Snoek.

— De Staats-courant van heden maakt het programma publiek voor de opening der Staten-Generaal, te 's Gravenhage, op maandag, den 17den oct. 1831.

— Wij hebben heden geene nadere berigten wegens de poolsche aangelegenheden ontvangen.

De parijsche berigten van den 11den hebben mede volstrekt niets aangebragt dan een zeer kort verslag van de zitting der afgevaardigden van dien dag, waarin de kamer de discussien voor het pairschap heeft voortgezet, het door den heer *Teste* voorgestelde amendement hetwelk strekte, om de erfelijkheid op eene zijdelingsche wijze te herstellen, heeft verworpen; maar daarentegen een ander amendement, waarbij de waardigheid van pair geheel aan de keuze der kies-kollegien overgelaten werd, mede heeft afgewezen.

De fondsen stonden ter beurze van Parijs van dien dag (11) de 5 pCt. 87,90 kont. en op tijd, de 3 pCt. kont. 58,05, op tijd 58,20. De Napelsche renten waren genoteerd, kont. en op tijd, 69,70.

BELGIE.

Brussel, den 14den October.

De afgevaardigden hebben zich, in hunne zitting van gisteren, na eenige beschenkingen van den heer *Marie* over de publieke schuld, de bij-boeken en de los-renten te hebben hooren voordragen, nogmaals met de verificatie der volmagten bezig gehouden, ten gevolge waarvan de heeren *Vllens* en *Milcamps*, de eerste voor Antwerpen en de andere voor Verviers, den eed afleggen en zitting nemen. Hierna werden de deliberatien over de wet, wegens de veiligheid van den staat, die gisteren gestaakt waren, hervat. De minister van buitenlandsche zaken *de Meulenaere*, verdedigde de wet, gelijk ook de heer *Felix de Merode* voor dezelve sprak. De heer *Fleussu* bestreed dezelve, in eene lange redevoering, welke door den heer *Charles Rogier* wederlegd werd. Nadat zich de heeren *Leclercq*, *Barthelemy* en anderen hadden laten hooren, welke allen het ontwerp bestreden uitgezonderd de heer *Devaux*, welke de ministers geluk wenschte, met zulk eene wet te hebben voorgedragen, werden de verdere deliberatien tot den volgenden dag uitgesteld.

De heer *Coghen*, minister van financien, daarna het woord gevraagd en verkregen hebbende, las de motieven en bepalingen van eene financiele wet, ten doel hebbende, om het deficit van omtrent 10 millioen, dat uit het verschil tusschen de ontvangst en uitgaaf spruiten moet, te dekken. Zulks zou geschieden door middel eener voorbetaling ter somma van zeven en een halve millioen op de verponding, en van derde halve millioen op het personeel. De schetpligtigen zullen in november en december aanstaande betalen en recepissen van hunne vooruit-betaling tegen 5 pct. ontvangen.

— De koning heeft zich gisteren eenigen tijd te Jemappe opgehouden en is omtrent elf uren in den morgen te Huij aangekomen, alwaar hij het fort in oogenschouw genomen heeft.

— De werken te Hasselt worden ijverig voortgezet en het ware te hopen, dat dezelve vóór den 25sten voltooid konden zijn. Ook ware het wenschelijk, dat dergelijke werken te Tongeren aangelegd wierden, hetwelk insgelijks een militair punt van hoog aanbelang is.

Antwerpen, den 13den October.

De door den heer *Raikem* voorgestelde wet wegens de veiligheid van den staat (*vergelijk het art. Brussel hier boven*) ondergaat in onze kamer het lot, dat zij verdient. Deze barbaarsche wetgeving zal waarschijnlijk door de kamer verworpen worden, gelijk zij dan ook door de nationale eer, door het ware patriotismus en de vrienden des konings afgekeurd wordt.

— De gezondheid des konings van Engeland baart ongerustheid. De toestand van zijne beenen is alles behalve geruststellend.

— Ons *Journal* zegt mede, dat de toon der [illegible] den, ten opzigte der belgische revolutie, grootelijks [illegible] anderen.

De *Tribune*, een dagblad der beweging (*Journal du Mouvement*) houdt niet op met eene aanstaande restauratie in België aan te kondigen. Onze opgemelde courant brengt hier ook een uittreksel uit *le Moniteur Belgusien* bij, van den volgenden inhoud:

» De [illegible] wegens België is nu in Frankrijk geheel en al beslist. Een [illegible], uit gantsch tegenovergestelde grondbeginselen [illegible] dan deze bewerkt kon, onder [illegible], den [illegible] ruiting [illegible].

» Aan ons kabinet kan met geen regt verweten worden, dat het van den beginne af, niet begrepen heeft, dat een verbond met den constitutionelen koning der Nederlanden met de belangen van ons spoedig koningschap overeen kwam. De Belgische revolutie had in Frankrijk eene sterke sympathie gevonden. Men meende aldaar een volk te zien, dat in opstand kwam, om zijne nationaliteit en vrijheid te veroveren.

» Maar sedert de, ten gevolge der door *de Mailly de Portici* verwekte aandoeningen, gespeelde *parodie* heeft Frankrijk de zaken dieper ingezien. Het heeft ontdekt door wien en ten wiens profijte de Belgische revolutie bewerkt is.

» Waar is thans de Belgische vrijheid? Nergens, ten ware in een schijnbeeld *eener iedereen dag geschondene constitutie.*"

Ons boven gedacht *Journal* beveelt de lezing dier artikelen de Belgische ministers, en vooral den heer *de Mathens* ten stipste aan.

Nog deelt opgemeld dagblad het volgende artikel uit het Parijsche *Journal de Commerce* mede:

» Ons wordt verzekerd, dat het vredes-traktaat tusschen Holland en Belgie, door de conferentie te Londen, definitivelijk geregeld is en dat daarbij Limburg en bijna het gehgele grootheitogdom Luxemburg aan *koning Willem* worden toegewezen. Men voegt er bij, dat dit ontwerp, waarbij België, aan den kant van Holland, zonder grenzen gelaten wordt, en waardoor, wat Frankrijk betreft, de voordeelen zouden verdwijnen, welke men zich van de neutraliteit van België beloofd had, reeds de goedkeuring van het kabinet van het *Palais Royal* bekomen heeft. Wij gewagen slechts van deze geruchten, aan welke wij tot dusverre nog geen geloof slaan, ten einde het ministerie in de gelegenheid te stellen van dezelve te logenstraffen.

ENGELAND.

London, den 13den October.

Er is besloten, om het parlement zoo mogelijk zaturdag den 15den, doch zeker niet later dan dingsdag den 18den te prorogeren.

De Lord-Maire heeft gisteren, aan het hoofd der stedelijke regering van London, den koning een adres overhandigd, tot ondersteuning der hervorming.

Gisteren ochtend heeft hier eene processie plaats gehad van meer dan honderd duizend menschen, die den koning de adressen van verschillende parochien, ten voordeele der hervorming, gingen aanbieden. Die adressen werden Zijne Majesteit ter hand gesteld door den heer *Hume*, welke aan de vergaderde menigte te kennen gaf, dat Hoogstdezelve verklaard had, vertrouwen te stellen in zijne ministers, en alles te zullen aanwenden ter bevordering van een maatregel, die zoo nuttig was voor de belangen, het geluk en welzijn van zijn volk. De processie is vervolgens terug gekeerd en heeft zich ordelijk gedragen; alleen zijn in het hotel van den marquis van *Bristol* eenige glasruiten ingeworpen.

Gisteren middag liep in Hydepark eene menigte volks te hoop, en weldra begon het gemeen het hotel van den hertog van *Wellington* aan te vallen; doch een stark detachement politie-bedienden joeg de oproerigen uiteen en nam eenige der behaamels gevangen. Van daar begaf zich de oproerige bende naar het huis van den graaf *Dudley*; maar ook hier werd zij door de politie in haar boos opzet gestoord.

De marquis van *Londonderry* is in het Park, te paard zittende, door het gemeen met steenen geworpen; doch hij heeft eene pistool getrokken en gedreigd den eersten, die hem met een steen durfde te gooijen, te zullen nederschieten. Dit moedig gedrag heeft hem uit handen van het gepeupel gered.

De hertog van *Cumberland*, 's Konings broeder, is, naar het Huis der Lords gaande, door het volk van het paard gehaald en deerlijk mishandeld, alvorens hij door de politie kon ontzet en naar de wacht der gardes geleid worden.

Gisteren heeft de Lord Kanselier in het Huis der Lords verklaard, dat niets den hervormings-maatregelen meer in gevaar kon bren-

gen dan het oproerig gedrag des volks en het plegen van geweld aan personen of bijzondere eigendommen. Hij heeft de natie aangemaand de rust niet te verstoren en gezegd, dat, zoo de vrienden van de hervorming zich niet tevens als vrienden van rust en orde betoonden, de bill, die hij verzekerde dat anders welhaast zou en moest doorgaan, mogelijk niet tot stand zou komen.

De laatste berigten uit Derby melden, dat de rust in die stad hersteld is. Het volk is uiteen gegaan en de bewoners der naburige dorpen zijn naar hunne woningen wedergekeerd.

In Glasgow hebben geene oproerige bewegingen plaats gehad.

De tijdingen uit Manchester luiden gunstig.

De oproerigheden in Nottingham zijn van dien zeer ernstigen aard geweest, en hoezeer het volk uiteen is gedreven, was het er gisteren echter nog niet rustig. Vele huizen zijn vernield en ook den molen te Beeston verbrand.

Vergelijk voorts, wegens het op den 12den en vorige dagen voorgevallene, ons nommer van gisteren, eerste pag. eerste kolom.

Erratum: In vele afdrukken van ons vorig nommer, bladz 1, kolom 2, regel 18 staat *vesten* en reglementen, op de *wijnen*, moet zijn op de *huizen*.

VERTEGENWOORDIGERS VAN BELGIE.

Zie hier eenige zinsneden uit de redevoeringen der leden, die, in de zitting der belgische afgevaardigden van den 12den dezer (*zie ons gisteren nommer*), tegen het ontwerp van wet, betrekkelijk de veiligheid van den staat gesproken hebben, uit welke men kan ontwaren hoe allendig de staat van zaken in België is.

De heer *de Robaulx*: Indien het waar is, dat de belgische revolutie het land eene zeer liberale constitutie bezorgd heeft, niet minder waar is het, dat men het er sedert eenigen tijd op toelegt, om het in praktijk brengen van hare schoonste theorien te verlammen en er om van voorgevende omstandigheden gebruik te maken, ten einde het verschrikkelijkste willekeurige in te voeren. En inderdaad, onder dergelijken voorwendsels heeft het gouvernement reeds veel gevraagd en verkregen, welke, tegen alle onze instellingen aan, het tot des legers en van dezelfs officieren aan de handen van het gezag overleverde; onder dergelijk voorwendsels, en buitengewone omstandigheden voorwendende, hebben de ministers reeds het doorgedreven, welke hun fiscale en vexatoire maatregelen vergoofd, hun de ontwapening des lands toestaat in een oogenblik, dat ieder burger misschien in het geval kan komen, om zijne hardsteden en zijne onafhankelijkheid te verdedigen.

Onder voorwendsel of voorgeven van buitengewone omstandigheden, heeft men ons, sedert tien maanden, zonder eenig onderzoek te voren of verantwoording naderhand, credieten, belastingen en geldelingen afgeperst, onaangezien art. 111 en 115 der constitutie vorderen, dat de kamers *jaarlijks de rekeningen goedkeuren en het budget inwilligen.*

Ook heden komt een minister, door middel dezer tooverwoorden *van buitengewone omstandigheden*, ons voorbeschoedende, tegen onze zeden strijdende beraadslagingen eener wet, van verbanning, afvorderen tegen alle vreemdelingen, welke de ministers niet mogten behagen; eene wet van *Suspecten* tegen vreemdelingen en zelfs tegen Belgen, en het schijnt, dat men het er, tot overmaat van ramp, op toegelegd heeft, om dezen maatregel nog hatelijker te maken, door de uitvoering er van aan een opperhoofd der politie toe te betrouwen; aan uw persoonlijke vrijheid, in welke handen staat gij overgeleverd te worden!

Het in deliberatie zijnde ontwerp verdient de volle aandacht der kamer, voornamelijk uit drie oogpunten beschouwd, uit dat van de uitdrijving der vreemdelingen, uit dat der afschaffing van de waarborgen voor de persoonlijke vrijheid, zelfs ten opzigte van Belgen, en uit dat van het daarstellen van buitengewone en in een constitutioneele uitbutten ten voordeele van een opperhoofd der politie.

De redenaar ging dat elk ontleden van deze drie oogpunten over en verklaarde niet te zullen, dat alle deze redenen hem noopten, zijne stem aan alle beraadslagingswetten, en gevolgelijk ook aan deze, te weigeren.

Dan hervat hij: Het ontwerp van wet, dat het ministerie aan onze deliberation heeft voorgelegd, steunt op eene beschuldiging tegen het land. Deze beschuldiging komt hierop neder: «Het keizerlijk wetboek van 1810, dat de uitoefening der oppermagt zoo zeer ten dienste stond, is niet genoegzaam meer voor de werking van een gouvernement.»

Daar bestaan alzoo, tevens met eene vijandelijke magt, voor den staat schadelijke verstandhoudingen. De bestaande wetten zijn onvoldoende, om die te beteugelen. Deze verstandhoudingen zijn zoo fijn gesponnen, dat zij der waakzaamheid of der bekwaamheid van de talrijke agenten der uitvoerende magt ontgaan. Daar moet derhalve eene hooge policie worden ingevoerd; één enig man moet de veiligheid van den staat verzekeren.

Enige vreemdelingen konden het gezond verstand des belgischen volks komen bederven; daarom moet de gastvrije aard van een volk, dat de liberaalste grondbeginselen heeft beleden, vernietigd worden. Geen vreemdeling mag voortaan in vrede op den grond der vrijheid rusten, zonder door het gouvernement daartoe gemagtigd te zijn en op straffe van, zonder eenig vonnis, daarvan verdreven te kunnen worden.

Zoo zijn de Belg als de vreemdeling kan buiten eene ordonnantie des regters in hechtenis genomen worden. Van dit voorrecht mogten zij provisioneel worden verstoken, zij mogten zelfs acht dagen lang gevangen kunnen worden gehouden; het arrondissement Brussel moet zelfs meer bijzonderlijk buiten het gemeen recht worden gesteld; de groote regterlijke macten van den staat moeten zelfs van alle gezag over de judiciaire policie ontzet worden; zelfs deze judiciaire policie moet aan eene administratie van publieke veiligheid worden onderworpen; ja, zoodanige regts-personen zullen moeten kunnen worden afgesteld, omdat zij somtijds niet onderdanig genoeg zouden wezen; ja, het domicilie der ingezetenen moet, wegens de innigste geheimen der huiselijke betrekkingen, en gemeenschap des huiselijken bestuurs, voor de willekeurigste inquisitie bloot gesteld, ja, de constitutie moet in staat van beleg gesteld worden.

De spreker zeide al verder, dat hij de oorzaak van eenen zoo onrustbarenden toestand niet bespeurde en vervolgde met te zeggen, dat, zo er waren oorzaken van vrees voorhanden, de staat van oorlog zelf hem niet zou kunnen doen besluiten, om zijn land in zulk eenen onteerenden toestand te plaatsen. Hij verwierp het ontwerp als anti-constitutioneel en anti-nationaal tevens, en bewerende, tot de behandeling der artikelen overgaande, dat het aanstellen van eenen officier van policie, welke magtiger dan de gemeene wet zijn zou, de beide hooge geregtshoven des lands van hun gezag over de geregtelijke policie beroven, de door de constitutie gewaarborgde persoonele vrijheid aantasten zou.

De spreker eindigde na zijne opinie op hooge politieke beschouwingen gegrondvest te hebben, op de volgende wijze: «Ik zie ook nog, in het ontwerp, zoodanig als de centrale afdeeling het ons terug gezonden heeft, de bij de constitutie aangenomen gastvrijheid volkomen ontaard, ik zie daarin het haatelijk herstel van het systhema van hooge policie en van inquisitie. Ik zal dus tegen het ontwerp stemmen.»

De heer *Jullien*. Hij die thans nog durft zeggen, dat de constitutie eene waarheid is, zou zeker onwaarheid spreken, en waarlijk, zoo wij niet reeds alle die wetten van dringenden noodzaak, die gelegenheids-wetten niet hadden, welke wij sedert eenige dagen hebben aangenomen, dan zou de wet, die ons voorgelegd is, alleen genoegzaam zijn, om hetgeen ik zeg te regtvaardigen.

Het voornaamste kenmerk van dit ontwerp is het onbepaalde en het willekeurige; het onbepaalde, want het zegt; het bepaalt niets; het willekeurige, want het treedt alle constitutionele waarborgen met voeten en levert de persoonlijke vrijheid aan de willekeur der hooge en lage policie over.

Intusschen heeft het ontwerp, door de verbetering der centrale sectie, het voordeel bekomen, van iets van dezelfs eerste universaliteit te hebben verloren; doch zulks bewijst niets anders, dan dat het onmogelijk is, iets goeds te maken van hetgeen wezenlijk slechts is.

Nu ging de spreker tot eenen analijsis der artikelen van de wet over en zeide ten slotte:

«Thans, mijne heeren, laat ik het ontwerp aan zijnen lot; het is mij echter vergund, eenige woorden tot het ministerie te spreken en de motiven van dezen vreemden maatregel in de omwikkeling van die motiven te zoeken.

Hetzelve zegt ons, dat de staat van oorlog gestrengere regelen vordert dan die van vrede.

Ja, zekerlijk gelijkt de staat van oorlog geenszins naar dien van vrede: ik kon geene waarachtiger waarheid zeggen.

Maar, wat heeft de staat van oorlog met de constitutionele regtsgemeen; in het leven der staten is oorlog hetzelfde toeval, gelijk ziekte in het leven der menschen. Er moeten wij dan, omdat wij oorlog met de Hollanders hebben, onze vrijheden over onze constitutie werpen, alle burgers buiten de wet stellen, en zouden wij zoo diep gezonken zijn van toevlugt te nemen tot eene soort van schrikbewind te moeten nemen, om ons te kunnen verdedigen? Ik schaam mij, zulks te denken.

Men voert ons tegen het voorbeeld van het koningrijk (der Nederlanden) tegen, hetwelk, in moeijelijke tijden, eenen dictator benoemde. Maar wat beteekent die taal? Zou men ons aan hetzelfde willen gewennen, om onze wetten daar te laten en onze veiligheid in eene hooge policie te zoeken? Of zouden sommige

onzer ministers zich krachtig genoeg wanen, om het dictator-schap te torschen?

Hadden men zoo iets zoeken wil, dan heeft men het slechts te zeggen; een openhartig volk behoeft een openhartigen toestand, edoch in te stemmen op het goed vertrouwen van instellingen, welke vrijheid voor eenen iegelijk verkondigen, om die vrijheid aan niemand te schenken, zich een vrij man te wanen en niet zeker te zijn van in zijn bed te zullen slapen, op zijnen natuurlijken regter te rekenen en slechts policie-beambten tot regters te ontmoeten; aan de onschendbaarheid van zijne woonplaats te gelooven en dezelve ieder oogenblik door dienaars der justitie te zien schenden. Neen, mijne heeren, zoo versta ik, ten minste wat mij betreft, de vrijheid niet. Ik zal dus tegen het ontwerp stemmen."

De heer *d'Huart*. Ik ben, zoo zeer als iemand, genegen om het gouvernement middelen tot behoud van den staat in handen te geven; ik heb volgevolg de eerdere ontwerpen van maatschappen en gelds ingewilligd; maar wanneer het ministerie, zonder dwingende bewaren redenen, ons komt voorstellen, om de wezenlijkste deelen onzer constitutie te vernietigen en het kostbaarste, dat wij bij de revolutie gewonnen hebben, te verdelgen, dan verwerp ik met al mijne magt dergelijke maatregelen, welke mijn mandaat mij niet veroorloofd aan te nemen en welker voorstel alleen zelfs bij den onverschilligste, een gevoelen van afkeer doen ontstaan.

Ik heb gezegd, dat de noodzakelijkheid der voorgestelde wet niet bewezen was; en waarlijk, waar zijn de zamenspanningen tegen het gouvernement, waar de complotten tegen 's lands veiligheid? Nergens. Noch is men op dat stuk gerustgesteld. Wij laten ons niet door ijdele vermoedens om den tuin leiden en vreezen, dat de aanneming van willekeurige en vexatoire maatregelen, de gemoederen verbitterende, juist datgeen, wat wij zouden willen vermijden, zou voortbrengen.

Daarenboven zijn de thans bestaande wetten genoegzaam en de politie kan genoeg onderhoud voor hare onrustige en woeste vlijt vinden, wanneer zij slechts de magt uitoefent, haar bij het strafwetboek opgedragen, en door middel eener strikte uitvoering van de wet op de paspoorten.

Wat mij betreft, mijne heeren, ik deins voor de inconstitutionaliteit van het ontwerp terug; deszelfs noodzakelijkheid of nut zijn in mijne oogen geenszins waarblijkelijk en de ministeriele verantwoordelijkheid, waarvan ons van tenen waarborg tegen alle misbraken gesproken wordt, komt mij in het geval voorhanden ongenoegzaam voor, om het kwaad eener willekeurige arrestatie of het ongelijk, dat, voor de burgers, uit huiszoekingen kan ontstaan, goed te maken of te verhelpen. Ik zal daarom tegen de voorgedragen wet stemmen.

LETTERKUNDIG BERIGT.

Verhandeling aangaande de uitvinding, het gebruik en het misbruik der Brillen, benevens algemeene aanwijzingen, om eenen bril te kiezen, en wat men vooral bij het gebruik van denzelven heeft in acht te nemen, door W. MENSERT, Ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw enz. — Te Amsterdam, bij G. PORTIELJE, 1851, 199 bladz. in 8vo. — Prijs . . . . . *f* 1,90.

Onder de verschillende dwaalbegrippen van dezen tijd, hebben weinige een algemeener en duurzamer gezag uitgeoefend, dan dat hetwelk, ten aanzien van het versterkend vermogen van den bril voor de oogen, aangenomen was. Het is waar, onderscheidene ervaren gezigt- en heelkundigen (waaronder het genoeg is een Ware, Adolf, Lombard, Hacha te noemen) hebben deze dwaling bestreden; doch deze geschriften waren, over het geheel genomen, meer voor den ingewijde in de wetenschap, dan voor den leek ingerigt; terwijl dit laatste toch wel, ter bereiking van het doel, gevorderd werd. Onze, vooral als oogarts, met zoo veel roem bekende Mensert voorziet in deze behoefte, door de in het lichtgeving der aangekondigde Verhandeling, welke, in een kort bestek, de valsche stelling, dat de bril het zwak gezigt versterkt, volkomen wederlegt en bewijst, dat de eenige waarheid van het brilleglas doet kennen. De heer M. doet zulks op eene wijze, die voor ieder bevattelijk is, en weet op zijne voordragt eene onderhoudendheid bij te zetten, welke dit onderwerp tot eene bevallige en aangename lectuur verheft. Dit moge een vereischte wezen in stukken, die tot wederlegging van volksdwalingen en dwalingen strekken mogen; zeker is het, dat het den aan alle gelegenheden gegeven is, om wetenschappelijke onderwerpen in een voor den ongewijde, behaaglijk gewaad te omkleeden. De heer M. aan dit vereischte beantwoord hebbende, twijfelen wij niet, of zijn Ed. geschrift zal het daarin beoogde doel, grootendeels bereiken.

De hoofdverdeelingen dezer verhandeling, hebben achtervolgens ten onderwerp: 1. *Over de uitvinding der Brillen*; 2. *over de Brillen in het algemeen en derzelver bijzondere soorten*; 3. *over de sterkte der gemeene brillen*; 4. *over de conserva-e-brillen*; 5. *onderzoek aangaande het nut als ook het schadelijke der gekleurde brilleglazen*; 6. *over het wezenlijk uitwerksel der brillen op de oogen in het algemeen*; 7. *algemeene aanwijzingen om een bril te kiezen, en wat men vooral bij het gebruik derzelven heeft in acht te nemen*. De Brillendragers, eene verhandeling naar het hoogduitsch van den geleerden Beer, besluit dit hoogstbelangrijk werk, hetwelk wij, ter verwezenlijking van het bovengemelde, in veler handen wenschen.

Te BREDA, bij BROESE & COMP.

Marktprijzen der Stad *Breda*,

van den 14 Oct. 1851.

	Laagste prijs	Hoogste prijs	Middel prijs
Het Nederl. mudde Tarwe.	*f* 12,50	*f* 12,50	*f* 12,50
Het dito dito Rogge.	- 3,05	- 3,40	- 3,18
Het dito dito Boekweit.	- 5,20	- 5,80	- 5,40
Een Nederl. pond Boter.			- ,87
Aardappelen Nederl. Mudde.	-	-	1,60

VERKOOPING TOT AFBRAAK.

Van eene sedert weinige maanden nieuw opgebouwde en nimmer bewoond zijnde HERENHUIZINGE, met onderscheidene KAMERS, PORTALEN, enz. enz. benevens eene TUINMANSWONING en eenen SCHUUR, almede zeer fraaije KOEPEL, sedert weinige jaren gebouwd, als staande op de Buitenplaats, genaamd *Morgenstond*, en de *Hooge Zwaluwe*; nader onderrigting te bekomen bij den Heere Notaris VAN DIJK te *Zwaluwe* en bij M. W. aan de Ketzerspoort, Lett. A n°. 364, te *Breda*.

VERPACHTING.

Burgemeester en Wethouderen der Stad *Nijmegen*, zijn voornemens, op Maandag den 7den November 1831, des namiddags ten Een Ure, in het Stadhuis, in het openbaar te doen inzetten, en Maandag den 14den November daaraanvolgende, ten gelijken goedkeuring van den Edel Achtb. Raad,

TEN FINALE TE VERPACHTEN:

Het RECHT tot het heffen van het VEERGELD op het Stadsveer over de Rivier de *Waal* te *Nijmegen*, voor den tijd van Zes achtereenvolgende Jaren.

De Voorwaarden zullen Acht Dagen voor den dag ter Stedelijke Secretarie ter lezing liggen.

** Te Huur op zeer aannemelijke voorwaarden binnen Delfshaven, een zeer goede ingerigte KOREN-WIND-BRANDERIJ voorzien van 3 RUW, en een DISTILEERKETEL en de daartoe vereischt wordende GEREEDSCHAPPEN, benevens PAKHUIS en GRANAZOLDERS.

Nader te bevragen bij den Heer F. RODENBURGH te Delfshaven, en J. D'HR. DE POORTER te Breda.

** STOOMPACKET-VAART *tusschen ROTTERDAM en LONDEN.*

VOOR PASSAGIERS EN GOEDEREN.

De afvaart der Stoomboot *Antwerpen*, gevoerd door *Robert Stranack*, is voor de maand October bepaald

Van LONDEN iederen Woensdag.

Van ROTTERDAM Zaturdag 22 October, ten 12 ure des middags.

Nadere inlichting te bekomen bij de Agenten W. SMITH & Comp. en P. A. VAN EYK.

** Bij BREST VAN KEMPEN, Boekverkooper te *Amsterdam*, is van de pers gekomen een DERDE DRUK van het Dichtstuk, getiteld:

DE TIENDAAGSCHE VELDTOCHT, Zegekroon den *Prins van Oranje* en Zijnen Dapperen opgedragen, door A. VAN DER HOOP Jr.

Hetzelve wordt niet langer in commissie gezonden, maar moet voor rekening ontboden worden.

Dit Dichtstuk is mede te verkrijgbaar bij BROESE & COMP. te *Breda*.

** Bij BROESE & COMP., te Breda zullen eenige dagen het licht zien:

BREDASCHE en ARRONDISSEMENTS-ALMANAK, *voor het jaar onzes Heeren* 1832.

Voorzien van volledig Naamregister van Administrative, Financiele en Justitiele Ambtenaren, Maatschappijen en Leden der colleges, zoo wel binnen de stad als in de Arrondissements-Jaar- en Paarden- en Beestenmarkten, in de steden en Dorpen der Provincie *Noord-Brabant*; over- en op het varen der Schepen en Marktschuiten, het rijden der Diligences Poswagens, Toer- en Vrachtkarren, Post- en voetboden van en na *Breda*; de Hooge en Lage Waterstaten voor het jaar 1832, uitgerekend in uren en minuten, voor de steden *Rotterdam*, *Oostende*, *Dordrecht*, *Vlissingen*, *Brielle*, *Goerée*, *Zierikzee*, *Tergoes*, *Middelburg*, *Terneuse*, en voorts voor alle Brabansche, Zeeuwsche en Vlaamsche kusten. Kort verhaal der gebeurtenissen in ons Vaderland sedert Augustus, 1830. Ten slotte eenige uitgezochte Anecdoten, Gedichten, Gezelschapsliederen, Grafschriften, Geestige Ingalingen, Spelleuitingen, Raadsels, Logogrifen, Charaden, Kalenderregels, Almanakbakoorten, Weetjes, Wetenswaardigheden, Vreemde Munten, Maten en Gewigten, Interest-Tafel, Tafel van Discontering, Tafel van Rente, Tafel van Agio, Tafel van Reductie, Tafel van Assurantie, Tafel van Wisselrijden, Tafel van Wisselrijden op Londen, Tafel van Wisselrijden op Amsterdam, Tafel van Wisselrijden op Antwerpen, Tafel van Wisselrijden op Rotterdam, Tafel van Wisselrijden op Parijs, Tafel van Wisselrijden op Hamburg, Tafel van Wisselrijden op Frankfort, Tafel van Wisselrijden op Leipzig, Tafel van Wisselrijden op Wenen, Tafel van Wisselrijden op Berlijn, Tafel van Wisselrijden op Petersburg, Tafel van Wisselrijden op Warschau, Tafel van Wisselrijden op Madrid, Tafel van Wisselrijden op Lissabon, Tafel van Wisselrijden op Gibraltar, Tafel van Wisselrijden op Malta, Tafel van Wisselrijden op Constantinopel, Tafel van Wisselrijden op Alexandrië, Tafel van Wisselrijden op Smyrna, Tafel van Wisselrijden op Aleppo, Tafel van Wisselrijden op Bagdad, Tafel van Wisselrijden op Teheran, Tafel van Wisselrijden op Bombay, Tafel van Wisselrijden op Calcutta, Tafel van Wisselrijden op Batavia, Tafel van Wisselrijden op Manilla, Tafel van Wisselrijden op Canton, Tafel van Wisselrijden op Macao, Tafel van Wisselrijden op Yokohama, Tafel van Wisselrijden op Nagasaki, Tafel van Wisselrijden op Hakodate, Tafel van Wisselrijden op Simoda, Tafel van Wisselrijden op Shanghai, Tafel van Wisselrijden op Ningpo, Tafel van Wisselrijden op Amoy, Tafel van Wisselrijden op Foochow, Tafel van Wisselrijden op Swatow, Tafel van Wisselrijden op Hongkong, Tafel van Wisselrijden op Macao, Tafel van Wisselrijden op Canton, Tafel van Wisselrijden op Whampoa, Tafel van Wisselrijden op Bocca Tigris, Tafel van Wisselrijden op Wampoa